

MAGYARÁG

1940. Jan. 15

IX. No. 13

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK TIBOR

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

AZ ANGOL LÉGIHADERŐ bámulatos bravurral bepertülte Németországot

Bécs és Prága felett is elrepültek a repülő, mindenütt rőpcédulákat szórtak le és fényképfelvételeket készítettek

London. (Reuter). Az angol tájékoztató minisztérium közlése szerint a szövetséges légi haderő két ízben aratott jelentős győzeimet a német légi haderő fölött. Egy német felderítő gépet a skót partok közelében lőttek le, míg a nyugati fronton négy francia gép 12 Messerschmidt géppel került szembe és rövid harc után a négy francia vadászgép három német gépet lőtt le. A skót partok közelében lelőtt német gép tisztje fogságba került, míg a gép három altisztje életét vesztette.

Az angol légügyi minisztérium legújabb jelentésében kiemeli, hogy a háború kitörése óta szombaton végezte a brit légi haderő a legjelentősebb felderítő útját, s erre a teljesítménye eddig még példa nem volt.

Az angol gépek eddig csu-

pán Berlin—Potsdamig jutottak el. Jelen esetben az angol gépek a lehető legteljesebb felderítést végeztek csaknem egész Németország felett, az angol gépek nagy magasságban megjelentek Ausztria s Csehország felett és meglátogatták Bécs és Prágát is, ahol manifestumokat dobáltak le.

A brit gépek Franciaországból indultak el nagy hidegben erre az utra. A jelentősebb városok felett olyan alacsonyan szálltak el, hogy

kényelmesen dobhatták a rőpiratokat.

Az csehek és cseh városokról fényképfelvételeket készítettek. Ugyancsak felderítést végeztek Helgoland felett is. Az angol gépek a nagy németországi útról sértetlenül s nagy fényképanyaggal tértek vissza.

Svédország átengedi az olasz hadianyagot

London. (Reuter). Tegnap délután robbanás történt a Nordique öbölben levő tengeri bázison. A robbanás részletei még hiányoznak.

Stockholm. (Reuter). A svéd kormány felfüggeszti az Olaszországból Finnországba irányuló fegyverszállítási tilalmat. A tilalmi intézkedésnek eddig is technikai és nem politikai oka volt.

500 ezer svájci frankot kap Finnország a Népszövetségtől

Genf. (Havas). A Népszövetség rendkívüli bizottsága elhatározta, hogy 500.000 svájci frankot szavaz meg Finnország megerősítésére. Egyiptom

bejelentette a Népszövetségnek, hogy a Népszövetség határozata alapján megsegíti Finnországot.

„Békelétszámot” állapított meg a belga hadvezetőség

Brüsszel. (Reuter). A hivatalos lapban megjelent törvény szerint Belgium hadseregének létszámát 1940-re 92.000

főben állapították meg. Ehhez hozzájönnek még a légi haderő és a királyi gárda tagjai.

Berlinben hidegen fogadták az orosz- finn békeközvetítési híreket

Koppenhága. (Hava). A National Tiedende berlini tudósítójának jelentése szerint Berlin igen tartózkodóan fogadja a finn—országi békítésre vonatkozó híreket. Német felfogás szerint ehhez a nyugati álla-

moknak tartózkodóbban kellene viselkedniök. Amíg a nyugati államok a megsegítési akciót folytatják, addig a tárgyalásoknak nem lehet gyakorlati eredménye.

Tripoliszban vihar pusztított, Ankarában földrengés, Spanyolországban hideghullám és jégeső

Madrid. (Reuter). Spanyolországban hideghullám vonult keresztül. A borzalmas hideg mellett vihar és jégeső pusztított. A viharok rengeteg kárt okoztak. Különösen Valencia tartomány szenvedett sokat.

Tripolisz. (Reuter). Tripoliszban vihar pusztított és egész vidékek víz alá kerültek. Főképpen Erideában és Teramo tartományokban sok a kár. Több ház összedőlt. Öt ember életét vesztette, rengeteg állat elpusztult.

Ankara. (Reuter). Az utóbbi 24 órában ismét újabb földrengéseket lehetett érezni Törökországban. Ezuttal is Anatolia területén volt a legerősebb a földrengés.

Beleszól-e Anglia és Franciaország az orosz háborúba?

**Ellentétes áramlatok küzdenek
egymással a két országban**

A Stefani jelenti Párisból: A demokrata áramlatok két homlokegyenest ellenkező irányban befolyásolják az angol és francia politikát. Az egyik áramlat képviselői azt kívánják, hogy Anglia és Franciaország lépjen fel azonnal a Szovjet ellen Finnország mellett és eoz csak egyféleképpen lehet, katonai támogatással és az orosz diplomáciával való szaktítás útján, a másik irányzat képviselői pedig óva intik a két ország kormányát, hogy

a Szovjettel való diplomáciai kapcsolatokat megszakítsák, mert ezt a legnagyobb politikai bakklövésnek tartanák.

**Felgyújtották Irország
kormányzójának birtokát**

London. (Reuter). Tegnap reggel tűz ütött ki Averganen herceg, Irország kormányzójának birtokán. A tűz gondatlanság következtében tört ki. A jelentés szerint politikai okok nem játszottak közre.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Városszerre mély megdöbbenést keltett Nistor komiszár tragédiája

Nagyváradról Biharpüspökiig rendőrosztig kíséri utolsó útjára a tragikus körülmények között elhunyt rendőrtisztet -- Hétfőn délután lesz a temetés

Városszerre szinte és mély részvétet keltett Nistor Vilmos rendőrkomiszár megrázó tragédiája. Mint ismeretes, Nistor komiszár karácsony előestéjén súlyos szerencsétlenséget szenvedett és mindkét lábát térdén felül levágta a vonat. Nistor komiszár Nagyváradban teljesített szolgálatot és onnan tért haza Biharpüspöki lakására. Az állomás előtt, mielőtt a vonat megállt volna, le akart lépni a lépcsőről, azonban megbotlott és a kerekek alá került. Emlekezetes, hogy a rendőrkomiszár

bámulatatos lelkierővel maga rendelkezett, hogy azonnal szállítsák be a kórházba, hogy a lábát amputálhassák.

A kórházban azonnal műtétet hajtottak végre és

mindkét lábát térdén felül levágták.

Nistor komiszár ezután is csodálatos megadással viselte az emberfeletti fájdalmakat, bele nyugodni látszott sorsába és maga vigasztalta hozzátartozóit. Napokon keresztül úgy látszott, hogy Nistor komiszár sikerül megmenteni az életnek. Az utóbbi napokban azonban állapota rosszabbra fordult, hőmérséklete emelkedni kezdett és Nistor komiszár megrongált szervezete nem bírta ki az újabb attackot. A tragédia beteljesedett. Nistor komiszár tegnap délelőtt meghalt.

Nistor komiszár temetéséről a családja gondoskodik. A rendőrség, amelynek egyik legképzettebb és legrokonszenvesebb tagja volt, szintén részt vesz a temetésen. Nistor komiszár értékes munkásságát épp úgy elismerték felettesei és becsülték kartársai, amilyen köztisztviselőként állott a közönség előtt. A temetés hétfőn dé-

után négy órakor fog végbemenni a Kórház halottaszobájából. Nistor komiszárt Biharpüspökiben helyezik örök nyugalomra. A gyászszertartás után autón szállítják Bihar-

püspökibe. A halottas autókíséretére dr. Clonts rendőrkész, rendőrosztigot rendelt ki, amely végigkíséri utolsó útján a kiváló rendőrtisztet.

A tragikus körülmények között elhunyt rendőrtisztet felesége és két kiskorú gyermeke gyászolja.

Borzalmas családi drámát okozott a nagy hideg Chisinauban

A két magárahagyott kislány közül az egyik megfagyott a fűtetlen szobában, a másik szalmával rakott tüzet és a tüstben megfulladt -- hazatérő anyjuk pedig megőrült

(Chisinau). A borzalmas fagyhullám megrendítő tragédiát okozott a megyében.

Miclușel községben Sarateanu Sofia ötéves és Sarateanu Eodochia hároméves kislányt édesanyjuk otthon hagyta, míg maga elment az erdőbe galyat szedni, hogy legyen mivel tüteni szobáját. A két kislány egy lócán didergett, várta anyjukat, aki azonban késett.

A nagyobbacska kislány észrevette, hogy huga nem lélegzik. Előbb saját teste melegével próbálta életre kelteni hugocskáját, és amikor látta, hogy kísérlete nem sikerül,

kiment az udvarra, szalmát gyűjtött össze és ezzel próbált tüzet gyújtani a kályhában.

Azután ismét átölelte hugocskáját, hogy a megfagyott testcskét felmelegítse.

Amikor néhány óra múlva az anya hazajött, mindkét kislányát holtan találta. A kisebbik megfagyott, a nagyobbik a szalma alatt füstjében fulladt meg. Halott gyermekei láttára

az anya megőrült és artikulálatlan ordítással rohant ki az utcára.

Halál zelszínított brázdamiatt

Telkesdi gazdák halálos párbaja a nagyváradai tábla előtt

Chirila Joan telkesdi gazda szántója szomszédos Perczel Tódor szántójával. 1938 áprilisában a két gazda között szóváltás támadt a barázda kérdésében és ezen összevesztek. A szóváltás tett egességgé fajult és Chirila kapával úgy fejbeütötte Perczelt, hogy az

holtan esett össze.

A hatóságok megindították az eljárást és az ügyészség emberölés címén helyezte vád alá Chirila Joant. Az ügy a

tábla büntetőszekciójára került. A tárgyaláson Chirila azzal védekezett, hogy nem ő kezdte a verekedést, hanem a kapával Perczel ütött felé. Az ütés súlyosan meg is sértette a kezét, hogy azt most sem tudja használni. Ő csak önvédelemből sujtott vissza, nem akarta megölni és nem tudta, hogy olyan szerencsétlenül üt meg, hogy ellenfele rögtön szörnyethal.

A verekedésnek nem volt

szemtanúja, mindössze egyetlen ember tartózkodott a környéken, aki távolabb állt és hallotta, amikor Perczel Chirila felé kiáltotta, hogy megöli.

A büntetőtábla elfogadta Chirila védekezését és önvédelem címén felmentette az emberölés vádjáról.

Max málták a táblaüveg árát

(Bucuresti). A napokban megalakult a helyi táblaüveggyárak kartellje és eladási irodája. Alighanem ezzel kapcsolatban történt, hogy a nemzeti gazdasági minisztérium most rendeletet adott ki, amelyben a következő maximális árakat állapította meg a táblaüvegek részére: falusi üveg 35 lei négyzetméterenként, 2 milliméterig terjedő vastagságú üveg 84 lei négyzetméterenként. A 2,5-3 milliméteres vastagságú táblaüveget az 1935 február elsején érvényben volt kartelláraknál 15 százalékkal olcsóbban kell árulni. A maximális árakhoz hozzá lehet számítani 3 százalékos hitelkockázat címén, továbbá a forgalmi adó és a szállítási költségeket.

Gyermekekrablás címen elítéltek egy tanítónőt, mert bezárta a gyerekeket

Eugenia Cocalnaut, a cékei tanító feleségét gyermekekrablás címén ültették a vádlatok padjára a bünygyi hatóságok. A tanító felesége, férje távollétében helyettesítette férjét és egy ilyen alkalommal a gyermekek megrendszabályozása végett tulerélyes eszközökhöz folyamodott. Az utcán -- amikor az iskolából hazamentek -- találkozott Cojocarui Jon ottani csendőrmester gyermekeivel, Pompliuval és Elisabettával. A gyerekek nem kö-

mire az visszavitte őket az iskolába és bezárta őket.

A gyermekek apja, Cojocarui csendőrmester felfelentette Cocalnaut Eugeniát és az ügyészség gyermekekrablás címén vád alá helyezte a tanító feleségét. Cocalnaut Eugenia azzal védekezett, hogy Cojocarui csendőrmesterrel haragos viszonyban volt és a gyermekek ezért nem köszöntek neki. Ő fenytetés céljából vitte vissza a gyermekeket, ahol őt percig tartotta bezárva. A törvényszék bűnösnek mondta ki

az asszonyt és gyermekekrablás címén háromhónapi fogházra, valamint 3000 lei erkölcsi kártérítés megfizetésére ítélte. A tanítóné fellebbezett az ítélet ellen. A tábla részben helyt adott a fellebbezésnek, megváltoztatta az ítéletet, egyéni szabadság megsértése címén mondta ki bűnösnek a tanítónét és ezért 1000 lei pénzbüntetésre ítélte. Az erkölcsi kártérítés összegét 500 leire szállította le. A büntetés végrehajtását felfüggesztették.

Hol van Schmutzler az órásmester?

Bul. Reg. Ferdinand
18. Kertész Andor
ékszerész üzlethe-
lyiségében.

— Mihály nagyvajda jogsze-
rinti szenátori fizetését had-
felszerelési bonra irta alá. —
Bukarestből jelentik: Mihály
nagyvajda trónörökös decem-
ber és január hóra eső szená-
tori járandóságát, 30 ezer lelt,
hadfelszerelési bonra irta alá.

— Öfelsége és Mihály nagy-
vajda háromnapos vadászatot
vett részt Aradmegyében. Az
aradi vadászati főfelügyelőség
hivatalosan közli: „Január 9.,
10. és 11. napjain, háromnapos
királyi vadászat volt Aradmeg-
yében, a holombusi, ágyai és
somosai erdőkben. Öfelsége, az
uralkodó kíséretében ott voltak
Mihály nagyvajda trónörökös,
Mocsoni fővadászmeister, Sutu
herceg, Manu tábornok, Plagi-
no, a sport főszövetség elnöke,
gróf Pálffy Pozsonyból, Laho-
vary meghatalmazott minisz-
ter, Lacheman, Radu őrnagy-
szárnyság, Saulescu vadász-
ati főfelügyelő és Boeru, az ud-
vari vadászati iroda igazgatója.
A vadászat során elejtettek
3605 fácánt, 924 nyulat, 3 ró-
kát és 28 ragadozó duvadat. —
Öfelsége a király egyedül 886
vadat terített le, míg Mihály
trónörökös vadászszámánál
745 állat volt. A vadászatot
Sorocariu Eugen őrnagy, arad-
megyei vadászati főfelügyelő
vezette, akit II. Károly király,
saját névbefűtével ellátott arany
éremmel tüntetett ki.

DIANA

ledörzsölés kimerítő munka
előtt és után.

— 1 millió 517 ezer lelt ir-
lak alá a városi tisztviselők
hadfelszerelési bonra. A városi
sajtóiroda jelentése szerint a
város és az üzemek tisztviselői
összesen 1,157.000 lelt irtak
alá hadfelszerelési bonokra. Az
összeget tegnap befizették a
Banca Națională. A városi
tisztviselők gesztusa minden
dicsőretet megérdemel és köve-
tesre méltó példa.

— Megalakult Bucuresztben
a rongyexportör-szindikátus.
I. P. Suciu kolozsvári exportör
kezdemenyezésére néhány nap-
pal ezelőtt tárgyalások kezdőd-
tek a rongyexportör-szindikátus
megalakítására. A tárgyalások
sikerrel végződtek, a szindiká-
tus tegnapelőtt megalakult Bu-
curesztben, Sindicatul Exporta-
torilor de Zdrănești din Textile
cég alatt. Az alakuló közgyű-
lés I. P. Suciu kolozsvári ex-
portörü választotta meg elnök-
ké, aki a nemzetgazdasági mi-
niszterium exportosztályával
megkezdte a tárgyalásokat a
rongyexport előmozdítása érde-
kében.

Megölt a hideg és a pálinka egy öreg váradi csavargót

A Cele Trei Crisuri utcán
szolgálatot teljesítő rendőr
tegnap este egy eszméletlen
férfit talált a kis utcában.
Cumele Josif 50 éves öreg csa-
vargó részegen összeesett és

órákon keresztül a fagyos kö-
veken feküdt. Mikor a rendőr
észrevette, magához térítette
és bevitte a Cele Trei Crisuri
utcában levő „menedékház”-
ba. Az idős embert lefektet-
ték és ott töltötte az éjszakát.

Reggel azonban nem kelt fel
és a kóltögetésre sem mozdult
meg. Orvost hívtak, aki meg-
állapította, hogy az öreg em-
ber az éjszaka folyamán meg-
halt.

A jugoszláv sajtó a chisinaui királylátogatás

(Belgrád). A belgrádi Vreme
és Politika című lapok, ame-
lyek a régi naptár szerint tar-
tott karácsonyi ünnepek után
most jelentek meg ismét, is-
mertetik az ünnepi szünet
alatt történt eseményeket és
ennek keretében vezetőhelyen
emlékeznek meg Öfelsége II.
Carol király chisinaui látoga-
sáról. Részletes beszámolóik
során ismeretlik a Chisinau-
ban elhangzott beszédeket, va-
lamint az ünnepség kiemelke-
dő mozzanatait. A Politika ezt
a címet adta cikkének: „II.
Carol király Vizkeresztkor ki-
jelentette Chisinauban, hogy
Besszarabia örökre román
marad.” A Vreme beszámolója
ezt a címet viseli „Élő fal a ha-
táron”. A lap rámutat a király
beszéd nagy nemzetközi vissz-
hangjára, kiemeli a román nép
egységét és hangoztatja, hogy
Romániában megszűntek az

ellentéteket keltő politikai
torzalkodások. 16 millió ro-
mánnak jelenleg nincs más
törekvése, minthogy megöriz-
ze az ország függetlenségét
és fenntartsa a békét az or-
szág érintetlen határain belül.
Másképp a romániai kisebbsé-
gek is készek arra, hogy meg-
védjék a közös hazát és fennta-
rassák a békét, amely széles-
körű és tényleges szabadság-
jogaikat biztosítja. A semleges,
békés és egységes Románia
Uralkodója szavával ismét ki-
fejezésre juttatta megértő és
határozott politikáját. Romá-
nia a béke és a szomszédaival
való együttműködés híve ma-
rad. Tekintettel erre a maga-
tartásra — fejezi be a jugo-
szláv lap fejtegetését — bizo-
nyos, hogy egy erős és függet-
len Románia a Fekete-tenger-
nél és a Dnyeszternél a béke
legjobb biztosítékát jelenti.

bezett az ítélet ellen. A tábla
ezer lei pénzbüntetésre szállí-
totta le Roxinné büntetését.

Nagyváradyanykönyve

HAZASSÁG:

Kindle László cipész — Nag-
Juliánna, Monoc Gheorghe
földműves — Naghi Elisabeta,
Tripa Ioan mechanikus —
Jupán Irina, Hajdu József ke-
reskedő — Arva Ilona, West
Károly vasuti tisztviselő —
Venyige Irén.

SZÜLETÉSEK:

Sava Petru postás fia Ione
Indig Adolf szabó leánya Ag-
nes, Hersch József metsző fia
Miklós, Propp Ferenc kereske-
dő leánya Anna, Johan Gheor-
ghe lakatos fia Teodor.

HALALOZÁSOK:

Hegedüs Róza 70 éves, Dan-
de Margit 44 éves, Végh Julia-
na 88 éves, Dombi Béla 3 na-
pos, Suciu Cornelia 68 éves,
Schwartz Pepi 86 éves, Izrael
Aron 84 éves, Léhner Linka
71 éves, Fülöp Eszter 67 éves,
Markovits Ilona 63 éves, Da-
rian Mária 83 éves, Csete Má-
ria 2 éves, Fazekas József 80
Jávorszky Kálmán 57 éves,
Seidenfeld Aron 81 éves, Dar-
da József 48 éves, Boros La-
jos 56 éves, Costea Lazar 34
éves, Silaghi Lazar 3 hónapos,
özü. Nyakacska Istvánné 85
éves, Johan Teodor 5 hónapos,
özü. Szilágyi Gézané 76 éves,
Eszényi P. László 36 éves,
Schreiner Mór 81 éves.

Próbáljon egyszer

„Caffett” kávé

inni,

soha nem iszik mást! Olcsóbb mint a tej,
mégis pótolja azt táperőben — Vitaminus,
cukormentes, koffein-mentes.

Kapható mindenütt!

Itélt a tábla a „csümegeiborán” ügyében

A tábla szállította a rága-mazó asszony
büntetését

Csümege község erkölcsi bot-
ránya tegnap került a tábla
elő. Roxin Tódorné haragos
viszonyban volt özvegy Gur-
zau Joannével és ezért uton-
utófélen szidalmazta. Az egész
falu előtt megrágalmazta és
az özvegy asszony fia előtt is
azt mondta, hogy az anyja,
akit rajtakapott a férjével,
tisztességtelen asszony és nem-
régiben is elvetélte gyermekét.

Özvegy Gruzaué fejle-
tette Roxinné, elítélését és
erkölcsi kártérítés megítélését
kérte. A vizsgálat során Ro-
xinné nem is tagadta, hogy

megrágalmazta Gruzaué,
csak azt tagadta, hogy a gyer-
mek elveteléséről mondott
volna valamit. A törvényszék
tíznapos fogházra ítélte a rága-
mazó asszonyt. Roxinné felleb-

ÓCSKA
REZET
ólmot és
cinket
magas árban
vásárol a

FERUM S. A.

Piața M. Viteazul 4-a. Tel. 29-73.

Minisztertanács a fővárosban

Bucuresti. (Rádió). A kor-
mány tagjai szombat délelőtt
fel tizkor minisztertanácsra ül-
tek össze. A minisztertanács
megvizsgálta a miniszterelnök-
ség által kidolgozott törvény-

tervezetet a közhivatalok el-
foghatóságának feltételeiről.
A minisztertanács elfogadta a
törvénytervezetet, majd folyó-
ügyeket tárgyalt és déli fél-
tizenketőkor ért véget.

SZINHAZ

A Thalia operettegyüttesének műsora:

Vasárnap délelőtti 11 órakor: Hamupipőke.

(Hetényi Elemér zenés, énekes, táncos gyermekoperettje. Nagyon olcsó, matiné helyárral.)

Vasárnap d. u. 3: Gyimesi vadvirág (Géczy István gyönyörű népszínműve, olcsó helyárral.)

D. u. 6: Zsimberi zombori szépaszöny.

Este 9: Pusztai Szerenád.

Hétfő 9: Pusztai Szerenád.

Este 9: Pusztai Szerenád.

Szerda este 9: Pusztai Szerenád (ötödször).

Csütörtök d. u. 5: Mégis Szép az élet (olcsó helyárral).

Csütörtök este 9: Premier. Ki gyereke vagyok én? (Premier bérlet 12. szám.)

A fenti előadások jegyeiről ajánlatos lesz mindenkinek elővételben gondoskodni, mert minden előadásra óriási az érdeklődés.

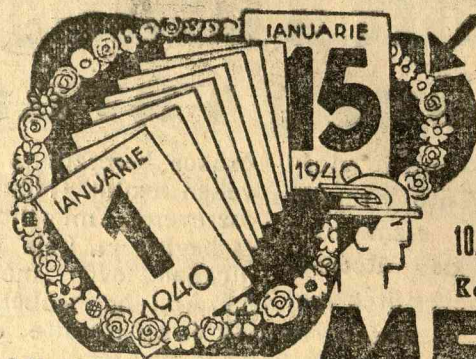
Pusztai szerenád

Az idei színiévad szinte eseményszámba menő bemutatójára készül a színház szombat este, amely alkalommal a három legnagyobb sikereket elért társszerző Szilágyi László, Békeffy István és Fényes Szabolcs pompás operettje a Pusztai szerenád kerül színre. — A Pusztai Szerenád hatalmas sikerszerűsége bizonyítja, hogy régóta nem látott a közönség ilyen minden tekintetben lebilincselő operettet, melyet a fűgöny felgördültétől az utolsó szóig végig kell nevetnie és tapsolnia. — A Pusztai Szerenád Gróf László rendezésében, Rajnai Sándor és Kudelász Károly művészi díszleteivel, Stephanidesz József vezényletével, Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Éva, Gróf László, Ditrői Béla, Csóka József, Fülöp Sándor, Szendrey Mihály, Réthelyi Ödön és Csengeri Aladár főszereplésével kerül színre — szombaton, vasárnap, hétfőn kedden és szerdán este, mindenkor 9 órai kezdettel.

Hamupipőke, gyermekoperett vasárnap délelőtti 11 órakor matinén, olcsó helyárral. Hetényi Elemér zenés énekes, táncos gyermekoperettje a Hamupipőke előadása, nem mint első híradásunkban közöltük, hogy kedden délután, hanem vasárnap d. e. 11 órakor lesz, nagyon olcsó helyárral. Minden szülőnek kötelessége gyermekét erre az előadásra elhozni, mert úgy gyermekeknek, mint felnőtteknek egy felejthetetlen emlék marad ez a bájos gyermekoperett.

Gyimesi vadvirág. Géczy István gyönyörű népszínművét, a Gyimesi vadvirágot eleveníti fel a színház operett-együttese vasárnap délután 3 órai kezdettel olcsó helyárral.

Zsimberi zombori szépaszöny a múlt ciklus nagy slágeroperettje, vasárnap délután 6 órakor van műsoron.

ALLAMI SORSJATEK

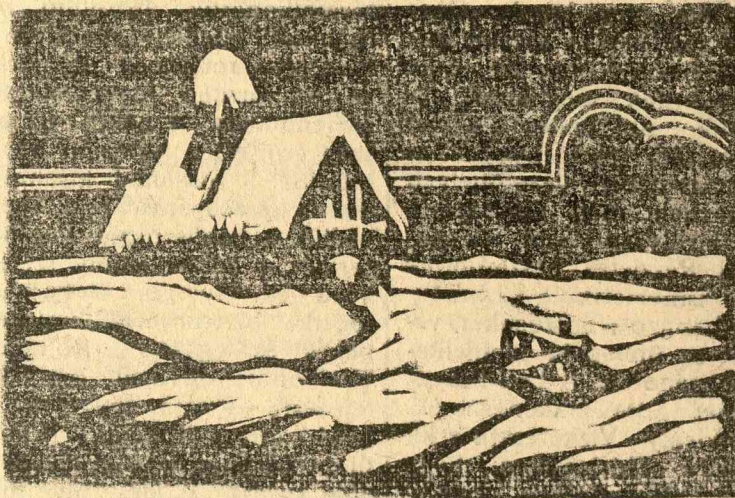
MERCUR

Sorsjegyarudat

Helvicim: **DACIA** (Utazási iroda)

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 9.

HALMAY ARPÁD:

Régi váradiak azt mondják, hogy évtizedek óta nem volt ilyen hideg. A Körös vize teljesen befagyott a város alatt. A behavazott jég szokotlan látvány, Reggelenként köd csuszlik le a Kálvária hegyéről a víz, ahol kibuggyan néhol a jégpáncél alól, párolog a nagy hidegben.

Két nappal ezelőtt az Eminescu téri hidon, a délelőtti órákban kisebb csoport nézte a Körös jegét. Lent a part közelében a fűzfabokrokban valami mozgott. Az egyik falusi tejgazda csodálkozva kiáltott fel:

— Ni, lám vadkacsák. Berkergette őket a hideg.

Szegény vadkacsák berepültek a városba a nagy hideg elől. Azt hitték, amikor elindultak a befagyott nádasok mellől, hogy bent a városban, ahol nagy kőházak vannak, ahol barátságosan füstölögnek a kémények, ahol esténként felvillan a fény az ablakok mögül, védve vannak minden ellen. A vadkacsáknak éles a szemük, csak éppen azt nem látják meg, hogy itt benn a városban vannak emberek, akik sokkal jobban dideregnek, a sok-sok füstölő kémény ellenére, mint ahogy ők a nádasok felett süvöltő jeges szélben. Az igazság az, hogy a vadkacsának színes, meleg tolla van. Az ember azonban gyámoltalan, két lábán járó toltatlan állat, — ezt valamelyik görög bölcs precízen meghatározta már egyszer. Vannak emberek, akik a színes tollakat még színesebb rongyokkal kénytelenek pótolni, mert a gondviselés csupán a mezők liliomairól gondoskodik, persze csakis nyáron, az emberről azonban

nem, mert az ember a természet keronája. A világmindenségnek olyan hitvány devizája ez a korona, amelynek semmiféle fedezete nincs a gazdaságokon kívül.

Sok ember addig nézte a Körös jegén szomorkodó vadkacsákat, míg a nyál össze nem futott a szájukban. Persze vannak a téinek apró örömei is, mint például a csuszkálás a jégen. A Góldu liceummal szemben a fiatalabb korosztály szórakozik ingyen a Körös jegén. A délelőtti tanítás után közel 20 méteres csuszka várja az ifjúságot. Ez a szórakozás relatíve olcsó. Igaz, hogy nem kell erre a jégpályára beépődiját fizetni, sőt korcsolyát sem kell venni, de egy órai csuszkálás után a diákcipő talpa szinte ordít a szuszter után. Lányban van persze az a nebulo, akinek patkó van rászegve a cipő sarkára. Ez már majdnem korcsolya.

Zsúfoltak a jégpályák is. Az ember uton-utfélen találkozik ifjú titánokkal, akik olyan sportszerűen vannak felöltözve, mintha a davosi korcsolyaversenyre indulnának, csak amikor az első lépést megteszik, tűnik ki, hogy pompás nadrágjuk többet csuszlik végig a jégen, mint az eredeti svéd acélból készült korcsolyájuk. A sielőknek ez az idő nem igen kedvez. A várakórnyéki hegyekre nagyon kevés hó esett. Aki sielni akar, az Biharfüredre utazik, vagy a Poianára. Ott vigan lecsuszhat.

Minden ember didereg és szidja a kemény telet. Megkérdezzük a fásokat, vajon hogy megy nekik? Legyintenek és panaszkodnak. Pedig egy mészfa 108 lei házhoz szállítva. Jó nedves fa, ami vidá-

REPORT —21°—RÓL

Beszámoló a váradi téleiről, mikor a hőmérő is alig bírja a hideget

man füstölög a kályhában. Rendkívüli mértékben togy a petroleum is. Sokan petroleum kályhát használnak. Az mondják, hogy ez gazdaságosabb. Viszont a kereskedők arról panaszkodnak, hogy a petroleum raktárak sokszor mindegyik indokolás nélkül azt mondják, hogy nincs petroleum, nem szállítanak. Itt nyíltan spekulációra megy a dolg. A nagy petroleum raktárak úgy látszik, egy kis árdragításra spekulálnak.

Váradi különben igen ötletesen védekezik a hideg ellen. Régebben a férfiak hosszú jégeringekbe bujtak. Ezt a kissé komikus ruhadarabot a mai modern férfi szégyenli felvenni, de kint kemény hideg van. Mégis, hogyan védekezik? Egyszerűen felveszi a zakónadrágja alá és az alsó nadrágja fölé a pizsamanadrágját. Ez már elegánsabb. Egy ismert uriembernek például a déli korzó idején kicsúngott a zakónadrágja alól a pizsamája. Nagyon kedves látvány volt.

A hőmérő higanyszála nem erged dermedtségéből. Még mindig 15—20 fok körül zsugorodik össze vékony szalaggá. Idegekre megy ez a hideg. S ebben a szörnyű hidegben még mindig látunk az uccán köldösgyermekeket, akik kékre dermedt tagokkal, meztelen lábakkal, alig egy-két rongyba burkolva, szaladgálnak az ember előtt és nyújtják lilaszínű kezüket egy-két leírt. Az ember ijedtében tüdőgyulladást kap, ha rájuk néz.

Tél 1940-ben.

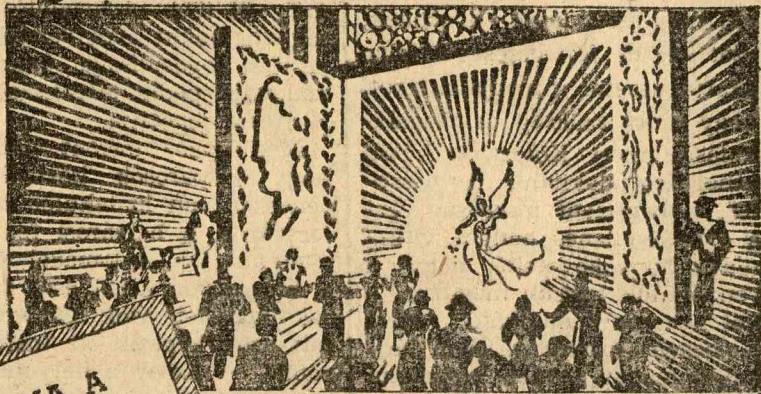
Háboru.

Gránátok robbannak.

Az emberi értelem közönséges módon befagyott.

Holnap

nyílnak meg a
SZERENCSE KAPUI

MA A
SORSJEGY-
ÁRUDÁK
ESTE 11
ORÁIG VAN-
NAK NYITVA

AZ ÖN SZÁMÁRA IS

HOLNAP LESZ AZ ÁLLAMI
SORSJÁTÉK H U Z Á S A.
Vásároljon sorsjegyeket

Az állami sorsjáték

Papirok melyeken milliókat nyertek és veszítettek

A bucuressi tőzsde a háborús konjunktúra sodrában

Bucuresti ugynevezett bank-
negyede a Lipscani-Doamnei
és Smárdan uccákban, a Calea
Victoriei és az I. Carol király
nevét viselő körút közötti terül-
el. Benn van a főváros szívé-
ben és mégis, a vidéki látogató,
sőt a fővárosi állagpolgár is —
csak riánk. vagy véletlenül ve-
tődik erre felé.

Ezeknek a szűk, régi uccák-
nak az a jellegzetességük, hogy
mindig a főváros egyéb részein
minden második ajtó bodegá-
ba, vendéglőbe, vagy fodrász-
műhelybe nyílik, itt kisebb-na-
gyobb bankok és bankházak
sorakoznak egymás mellett. —
Milliárdos tőkék felett rendel-
kező pénzintézetek márványpa-
lotái mellett zugbankok és má-
sodrangú bankok húzódnak
meg a kopott falak mögött, —
amelyeket csak arról lehet fel-
ismerni, hogy részvények köt-
vények és más értékpapirok po-
rosodnak az elhanyagolt kira-
latokban. Ezekben a kis bank
helyiségekben, ha avatatlan
ember nyit be valahová, látszó-
lag nem történik semmi. Két-
három hivatalnok piszmoz az
íróasztaloknál, vagy beszélget
a szűk mögött valakivel. Néha-

néha telefon szól, vagy egy fej
bujik be az ajtóreszen és be-
mond csak egy szót, vagy szá-
mot, amelyre valaki ugyancsak
egyelelen szóval, vagy számmal
válaszol és azután megint hely-
reáll a naplopós tétlenség.

Déli 12 órakor mintegy va-
rázsütésre megváltozik a kép.
A szűk uccák és a kis bankhá-
zak helyiségei megtelnek em-
berekkel. Olyan jövés-menés
támad, mintha a Calea Victo-
rieről a déli korzót ide helyez-
ték volna át. Az eddig télen-
ül unatkozó hivatalnokok percen-
ként rohannak el és térnek visz-
sza, a telefonkészülékek állan-
dóan csilingelnek és a helyiség
be vetődő idegennel alig álla-
nak szóba.

Megkezdődött a tőzsde!

A be nem avatott ember
nem is sejti, hogy mennyien
játsszanak a tőzsdén. Nemcsak
fővárosiak, hanem vidékiek is.
Erdélyből is sokkal több em-
bert érdekelnek ma már a bu-
curesti tőzsde árfolyamai, sem
mint hiszik általában. Nyugal-
mas katonatisztek és állami
hivatalnokok, az üzletről visz-

szavonult kereskedők, jómódu
magánosok, vidéki földbirtoko-
sok, papok és tanárok adják
egymásnak a kilincset a kis
bankházakban, hogy eladjanak
vagy vegyenek. Igen sok erdélyi
ember főként állampapirok
iránt érdeklődik, mert valami-
lyen árlejtéshez letétbe kell he-
lyezniük a bánatpénzt, vagy
adóbonokat akarnak vásárolni
hogy olcsón törleszthessék az
állammal szemben fennálló tar-
tozásait.

Ez azonban nem az igazi
tőzsdéközlenség. A sok-sok kis-
bank csak mellékesen szolgál-
ja ki ezeket az ügyfeleket, —
hogy napközben mégis legyen
mit csinálni. Az igazi tőzsdékö-
zlenség csak a déli órákban ve-
tődik el a Smárdan és Doam-
nei uccák tájékára és akkor
sem nyit be a bankházakba, —
hanem egyenesen a tőzsdére
megy.

A tőzsde tavaly óta fényes
új palotába költözött, amely
ott áll szemben az aranyozott,
zöldes patinájú orosz kupolás-
templommal szemben. A hatal-
mas márványoszlopokra tá-
maszkodó tőzsdecarnok jóval
nagyobb, mint a régi tőzsdehe-
lyiség volt, amely a kereske-
delmi kamara székházában mű-
ködött.

Ezért is kellett az új tőzsde-
palotát felépíteni mert a közön-
ség nem fért már a régi helyi-
ségben. Amióta a nyugati hábo-
ru megkezdődött, az új tőzsde-
palota is szűknek bizonyult. —
Mindenki, akinek valami heve-
rő pénze van, vagy nyerni
akar, a tőzsdén játszik. Romá-
nia semlegesége és a román
árak iránt a hadviselő államok
részéről megnyilvánuló érdeklő-
dés olyan tőzsdei árfolyam-
emelkedést indított el, amelyre
1930 óta nem volt példa. A fel-
felé szökő árfolyamok olyan
embereket is a tőzsdére csábítottak,
akik sohasem ismerték a
spekulációt.

A közönség rohamosan foko-
zódó vásárlásai viszont még in-
kább felverték a részvények és
értékpapirok árfolyamát. Ez a
magyarázata annak, hogy a
mostani konjunktúrában olyan
részvényeket, amelyeket egy év
vel ezelőtt majdnem makulatu-
rapapírokként kilőszámra kínál-
tak eladásra hiába, váratlanul
az érdeklődés középpontjába
kerültek, különösen a kispén-
zű közönségnél és olyan kar-
riert futottak be, amelyről még
álmodni se mertek volna. —
Ilyen papír például az I. R. D.
P. (Industria Română de Pe-
trol) cég részvénye, amelynek
éveken át 72 lej volt a névle-
ges árfolyama, vevő nélkül és
most 445 lej körül áll, vagy a
Petrol Bloch társaság részvé-
nye, amely 67 lejről 220 lejre
emelkedett.

Az árfolyamok válto-
zása egy év alatt

Arról, hogy a tőzsde milyen
nyereség lehetőségeket adott az
elmúlt évben, fogalmat nyújt,
ha megemlítjük, hogy a fonto-
sabb és keresettebb részvények
árfolyama milyen változáson
ment át 1938 és 1939 decembe-
re között.

rének vége között.

A Banca Nationala részvé-
nye egy év alatt 1375 lejjel
emelkedett, a S. T. B. fővárosi
villamos vasút részvénye 800,
az Astra Română petróleum-
társaságé 710, a S. R. D. dunai
hajózási vállalaté 495, az eddig
jóformán ismeretlen Petrol
Românesc részvényének árfolya-
ma 345 lejjel, a Creditul
Minier 332 lejjel, a Prahova
petróleumtársaságé 310, a Con-
cordia petróleumvállalaté 305
lejjel emelkedett, a Letea pa-
pirgyár részvénye 290 lejjel, a
Resica vasművekké 142 lejjel.
És így tovább. De évközben
voltak olyan viharos tőzsdéna-
pok, amelyeken egy-egy rész-
vény árfolyama még jóval na-
gyobb összeggel is emelkedett.
Száz és száz milliós vagyonok
cseréltek gazdát az egyetlen
tőzsdei üzletióra alatt, amikor
50 ezer lej befektetéssel 30
perc alatt másik 50 ezer lej
lehetett megkeresni. Sok em-
ber, aki hosszú lejáratra tud
játszani a tőzsdén és például
szeptember 1-én Astra Roma-
na részvényeket vett, mert a
háború kitörésének a hírére be-
akarta fektetni a tőkét, 770
lejt vehetett egy részvényt,
amelyért november 15-én 1310
lejt kaphatott már vagyis 100
részvény mellett, amelynek a
megvásárlásához 77.000 lej kel-
lett, 104.000 lejt nyert két és
fél hónap alatt. Ugyancsak
szeptember elsején a Petrol
Block-részvény árfolyama még
60 lej volt, vagyis 60.000 lejt
ezzer darabot lehetett venni be-
lőle, viszont november 15-én
egy részvény 340 lejt ért, —
vagyis 100 ilyen részvénnel
280.000 lejt lehetett nyerni. És
nyertek is. Főként kisemberek
és olyanok akik nem értenek a
tőzsdéhez, hanem csak a vélet-
lenre bízzák magukat, míg sok
rég tőzsdejátékos és bankház
nem tudta rászanni magát a
kellő pillanatba arra hogy el-
adja a nagy hozsmozgalom
kellősős közepén a papírjait, —
hanem tovább spekulált — és
elvesztette a remélt nyereséget
sőt gyakran, ha rossz időben
vásárolt, még a tőkéjének egy
részét is.

Nagyon sok embert ért csaló-
dás is a nagy tőzsdei konjunktú-
rában. Sokan a háború kitöré-
sének hatása alatt úgy spe-
kuláltak, hogy miután az
arany értéke rohamosan emel-
kedni fog, igen nagy haszonle-
hetőséget kell nyújtani az
aranyipari részvények is. És
megindult az üzlet a Mica arany
bányavállalat részvényeiben.
Ezek a részvények 1939. ja-
nuár elsejétől július 15-ikéig
1610 és 1735 lej között állot-
tak, viszont a nemzetközi fe-
szültség kezdetekor, augusztus
elsején zuhanni kezdtek és
1360 lejről szeptember 15-én
leestek 1020 lejre, majd szeszé-
lyes hullámvázások után 1310 lej-
jel zárták le az évet. Azok fe-
hát, akiknek régi papírjaik vol-
tak darabonként legalább 300
lejt veszítettek, viszont a hábo-
rúra spekulálók sem nyertek
sokat az aranyrészvényeken.

Ennek ellenére Bucuresti-
ben ma mindenki tőzsdézlik.

János bacci

mit szól maga ehhez a hideghez?

— Instálom én úgy gondolom, hogy addig jó, amíg hideg van, De azért ami sok az mégis sok, oszt úgy hiszem, tanácsos lenne a makszimálási törvényt a Celzijusz fokokra is kiterjeszteni, oszt kimondani, hogy a fagynak bizonyos fokon túl nem lehet terjeszkendi, mer' különben kihágási jegyző könyvet vesznek fel ellene, megbüntetik, oszt elárverezik.

— De a hideg miatt egyelőre a nagyobb offenzíva mindenütt szünetel.

— Bizony, ha háboruzni akarnak, megin csak a délamerikai vízekre kell elmenyennek, mer' ott nem fagynak be az ágyúcsövek. Azér' lesz vége hamar a háborúnak, mer' ugyan mék állam fogja ezt sokáig birni benzinnel, hogy egy kis csetepatéért ojan messzire mennyenek.

— Hát a finn-orosz háborúval mi van?

— Ugy gondolom, hogy ha igaz, hogy Anglija és Franciaország is segíteni fognak a finneknek, akkor hamarosan vége is lesz a háborúnak. Csak Lengyelország is fel ne ajánlja segítségét, mer' akkor már baj van.

— Igen ám, de a svédek nem engedik át az angol és francia csapatokat.

— Nem is, mer' ha nagyon sok katona lenne eccerre Stockholm-ba, még követelni kezdenék, hogy osszák fel köztük a Nobel-békedíjat.

— Legide... Mashajtó, vértszíj, epenajk a Dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és belfájdal-maknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— Ezer lei pénzbüntetésre ítélte és szabadiábra helyezte a törvényszék a püspöki vámnai letartóztatott pesu urinót. Megirtuk, hogy a biharpüspöki vámnai két héttel ezelőtt Lichtenstein Sámuelné budapesti uriaszonyát megmozdása során 19.500 leit találtak. A pénzt elkobozták, az uriaszonyt pedig bekisérték Nagyváradra, ahol a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte. A gyorsított eljárás alapján tegnap már megtartották a fő tárgyalást. A törvényszék Lichtenstein Sámuelné ezer lei pénzbüntetésre és a megtalált pénz elkobzására ítélte. A pénzbüntetésből 800 leit fogházban eltöltött 16 napi vizsgálati fogsággal kiegyenlítettnek vettek. A pesti uriaszonyt még a tegnapi napon szabadiábra helyezték és utilevelét is visszakapta.

IPAROS UJSÁG

Megalakult a nagyváradi Textil és Ruházati Iparos Céh kolozsvári fiókja

Az a harc, amit egyes érdekelt kolozsvári textiliparosok indítottak a Szamos tartománybeli céh nagyváradi központja ellen, döntő fordulathoz érkezett. Vasárnap megalakult Kolozsváron a nagyváradi központi kiküldötték jelenlétében a céh fiókja. Erről szól az alábbi tudósítás:

Vasárnap délelőtt a kolozsvári volt ipartestületi székház tanácstermében szép számmal összegyűlt textil és ruházati csoportokhoz tartozó iparosok és iparosok üdvözölték a nagyváradi központ kiküldöttét: Bobijan Mihály elnököt és Weisz Pál titkárát. Bobijan Mihály elnök a gyűlést megnyitja és elnöki megnyitójában ismerteti az iparosoknak a céhbe való tömörülésének fontosságát. — Megvilágította, mennyire hátrányos az iparosság érdekeire, ha hiányzik belőlük a megértés és a jóindulat. Fölteszi a kérdést a megjelentekhez: óhajtja Kolozsvár iparossága megalakítani a Textil és Ruházati Iparos Céh kolozsvári fiókját. A válasz egyhangú igen volt. Az elnök ezután kérte a jelölő bizottság kiküldetését. Az egyik kolozsvári iparos, Christea Ioan,

aki még nem tagja a céhnek, szót kér és fejtegetésével félre akarta vezetni a megjelenteket, hogy nincs szükség a megalakulásra, mert Kolozsvár külön céhet fog alakítani. Természetesen, a megjelent iparosság ezt a törvényellenes hangot vissza üfásította s követelte, hogy a rendbontók tarítsák magukat távol a komoly munkától, mert Kolozsvár iparossága nem hajlandó magát tovább vezetetni az álprófétáktól. Egyébként a kandidáló-bizottság a következő személyeket jelölte az igazgató-tanács tisztségébe: elnök Oprea Iosif, alelnök Oltean Rozalia, titkár Abraham Martin, pénztáros Hélya Adalbert, gazdasági intéző Buesan Stefan, könyvtáros Antal Mihai, választmányi tagok Bara Andrei, Horváth Ludovic, Ciatloş Francisc, Chiş Alexa, ellenőrök Ioan Crişan, Löwi Clara, Adle Samuil, központi delegáltak Oltean Rozalia és Abraham Martin. Délután 4 órakor, ugyanazon a helyen, választmányi ülés volt, melyen az új vezetőség megkapta a központi kiküldöttektől a kellő utasítást és átvették a rendelkezésükre bocsájtott tagkönyveket, bélyegeket és az ügyvezetéshez szükséges többi dolgokat. (P.)

Észrevételek a kolozsvári alakuló-gyűléshez

Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy mindég és mindenütt akadnak csak önös érdekekért harcoló egyének. Számukra a közérdek nem bir fontossággal csupán eszköznek használják fel, hogy saját érdeküket minél hathatósabban tudják védeni. A kolozsvári Textil és Ruházati Céh-fiók megalakulásánál a fent említett dolgokra eleven példa adódott. Az egyik iparos, aki minden körülmények között megakarta akadályozni a céh-fiók megalakulását a legdrazsztikusabb eszközökhöz folyamodott, mikor látta, hogy a megjelentek semmi körülmények között nem reagálnak a kötekedésére, kérdést intézett hozzájuk: „Mi az oka annak, hogy nem akarnak hallgatni az ő szavára?” Ezen felhívásra az egyik kolozsvári iparosnő a következőket válaszolta: „Nem tudom, hogy lehet összehasonlítani, avagy őszszetevészeni az általános iparos érdekeket a magánérdekkel, mer' Ön, Tisztelt Kollega, ezt tette. Elutazott Bukarestbe, hogy keresztülvigye, illetve ki-járja, hogy Kolozsváron csak Ön egyedül készíthesse a strá-

jer-ruhákat, hogy ezáltal a többi iparosok szájából elüsse a kenyeret. A helybeli munkakamaránál eljárta, hogy az egyik iparosnak, ki mindég köztünk van, függesszék fel az iparjogát, hogy egyensépkákat ne csinálhasson, mer' ezt Ön akarja egyedül elvégezni a vá-

Halálra ítélték

egy lengyel kereskedőt, aki némeleket gyilkolt

A Német Távirati Iroda jelentí: A brombergi katonai törvényszék tegnap halálra ítélte Mania Franz lengyel kereskedőt, akire rábizonyították a

brombergi német mészárlás napján egy lengyel csoport élén több német lakost hurcolt el lakásáról.

Nagy sajtóbotrány Párizsban

Kerillys megvádolta a „Je suis partout”, hogy náci-zsoldban áll

Párisból jelentik: Szenzációs sajtóbotrány tartja izgalomban a francia fővárost. Henry de Kerillys a L'Epoque-ban azzal vádolta meg a „Je suis partout” című nacionalista hetilapot, hogy a német propa-

ganda zsoldjában áll. A megvádolt lap szerkesztője sajtópert indított Kerillys ellen.

Az „Action Française” tegnapi számának megjelenését a cenzura nem engedélyezte.

ros területén. Ilyen iparos vezetőkre nincs szükségünk.” — Egy másik érdekes felszólalás, mely szintén egy iparosnő szájából hangzott, a következő: „Hogy lehet az, hogy minket iparosokat, akiknek szakmai képesítésük van és elég szép számmal vagyunk a helyi piacon — nem kérdeznek meg, hogy melyik az a szakképzett iparos, aki a vizsgáztató bizottságban, mint szakember megfelelne. Egy és ugyanazon személy ül több vizsgáztató-bizottságban, holott arra semmi képesítési jogosultsága nincs, a szakmája pedig ellenkező képesítésre jogosítja.

Megjegyzés történt arról is, hogy az iparosok közt kasztrációs rendszer van kialakulóban Kolozsváron, a belvárosi iparosok nem akarják tudomásul venni a belvároson kívül eső iparosok létezését, azok igényeit, holott azok képezik az iparosság zömét. — Kevés a helyünk ahhoz, hogy mindama észrevételt amely a kolozsvári iparosok és volt vezetőiket elválasztó távolságról hallottunk. Mindenesetre a céhek fiókjainak megalakulása van hivatva ezt a nagy távolságot kiküszöbölni, amely iparos és iparos közt még ma is mutatkozik, akkor, amikor az egyiknek fejlettebb, avagy elegánsabb ipari műhelye van, a másiknak pedig a belvároson távolabb eső városrészen van szerény, de tisztességes és becsületes iparágat üző egyszerű műhelye.

W. P.

— Textil és Ruházati Iparos Céh hírei: A gázvédelmi előadás f. hó 16-án, kedden este 8 órakor lesz megtartva. Félkérjük mindazon egyéneknek, kik a rendezésünkben hallgadják a gázvédelmi kurzusokat a Munkakamara helyiségében okvetlen megjelenni szíveskedjenek, mert ellenkező esetben órájuk igazolatlan marad.

— A Céh választmányi ülése f. hó 17-én, szerda este 8 órakor lesz megtartva.

— A Céh értesíti tagjait, hogy a Heyman (Corso) filmszínház igazgatóságával folytatott tárgyalásunk eredménye képpen tagjaink részére a tagkönyv felmutatása mellett kedvezményes jegyeket adnak ki.

A NÉPSZÖVETSÉG BANK LEGYEN NEM PEDIG DÖNTŐBIRÓSÁG

A befolyási zónákra osztott Európa és egyéb érdekes „békeleltételek”
ROOSEVELT bizalmának újárendezési elgondolásában

Az „Azi” című bucurestii lap közli newyorki levelezőjének Soranu Guriannak beszélgetését Rye szenátorral. Rye Frank amerikai szenátor Roosevelt bizalmasa és a panamerikai gondolat egyik élharcosa. Támogatja Rooseveltet a New Deal politika keresztülvélésében. Frank Rye dúsgazdag motor-, konzerv- és cukorgyáros. Nyilatkozatát az európai háború első napjaiban tette, de az nem vesztett még érdekességéből.

A Népszövetség — mint a szolidaritás próbaköve

— Az elmúlt napokban — kezdte nyilatkozatát Frank Rye, — a Népszövetség megtartotta — hányadik? ülését, amely egy tiltakozás megszavazásával és egy tag kizárásával zárult. Ez a mérleg természetesen a genfi intézmény hátrányára szolgál, de néha a kudarc is termékenyítő lehet és próbaköül szolgálhat. E hasznos és szükséges tapasztalatok közé sorozzuk tehát a Népszövetség tevékenységét is. Egyébként a Népszövetség lényege — jobban mondva szelleme, amit az álmódó és tulságosan derűlátó Aristide Briand képzelt el — olyan változásokon ment keresztül, hogy az már metamorfózisnak tűnik. A népek közötti együttműködés kísérletéből mondán diplomata klubba változott, hogy azután politikai tribün legyen belőle.

Néhány év múltán pedig, amikor olyan eseményekkel került érintkezésbe, amelyek egész „savoir-fair”-jét és ügyességét próbára tették, a Népszövetség szervezeti gyengesége nyilvánvalóvá vált és rövid idő alatt halott szervezetté vált.

Nem a koncepciójában nagy szerű eszme a hibás ebben, hanem a megvalósítás. A Népszövetség — már összetételénél fogva sem lehet olyan nemzetközi bíróság, mint a hágai döntőbíró. Nagyon sok egymással ellentétes érdek repesztette szét kereteit.

Ha végül maguk az angolok, akik egy időn keresztül rendszeresen azon dolgoztak, hogy a Népszövetség presztizsét alássák — más taktikát kezdtek követni és a Népszövetség maradványait próbálták megmenteni, ez azért volt, mert megértették, hogy a Népszövetség a háború utáni rendezés kiindulópontja lehet.

Az angol parlament tagjainak Chamberlainhez és Halifaxhoz intézett interpellációját, a francia sajtó, a délamerikai államok, maga az USA tartózkodó magatartása, mind ugyanazt az egyetlen kérdést sugalmazzák:

— A háború? Viseljük, vagy segítjük Önöket, hogy viseljék, de mi garantálja, hogy az áldozat nem lesz éppoly hasztalan, mint az 1914-es volt. Ki biztosít bennünket arról, hogy elkerülhetjük az akkor elkövetett hibákat? Hogy a mai vezető államférfiak képesek lesznek az okozott romlásokat helyrehozni? Nem vonjuk egy pillanatra sem kétségbe a szövetségesek önzetlenségét. De nem elég meghalni az eszméért — akár milyen fenekül is legyen az —, ha nem tudunk megélni az eszmé megvalósításából. Nem elég, hogy Franciaország és Anglia kívánja a békét, hogy Németország — főbb-kevesebb érdekelt — békejavaslatokat tegyen. Hogyan szervezzük meg a békét?

A Népszövetség szerepe

A Népszövetségnek nem reformokra, hanem egész egyszerűen reformra van szüksége. Az alapelv az, hogy minden államnak joga van megvédeni területi integritását és szabadon választhatja meg államformáját mindaddig, amíg másoknak nem okoz kárt. Az ideálisták hibája az volt, hogy azt hitték,

minden tagállam ugyanolyan hatályossággal védheti meg jogait.

Ez a felfogás azonban bebizonyította csődjét. A hatalmas államok ugyanis vonzó körökbe vonzzák a gyengébb államokat, amelyek gazdasági vagy földrajzi helyzetük-

nél fogva függnek tőlük.

A genfi fórum tagjai közötti „egyenlőség” csak papíron létezett és az egyes tagállamok kezelése barátjaik hőmérsékletétől függött. A szuei quanon feltétel — amely Európa föde-

ralizálása útjában is döntő lépés lesz —

a befolyási zónák kialakítása lenne, vagy más szóval: az irányított egyenlőség.

A káros béke fel-lelei

Az államok felfegyverkezése vagy leszerelése a fegyverszüneten uralkodó légkörtől függ majd. A pacifikált Európában a fegyvergyárak bicikliket és kazánokat gyárthatnak. A légkör azonban nem tisztulhat meg a következő problémák eldöntéséig:

1. A végleges határok megállapítása a történelmi előzményeknek és nyelvi demokráciának megfelelően. Miután egyetlen határmentli lakosság sem

A győzelem — elavult szó

— Hangsúlyozandó, hogy a világtörténelemben most először, ennek a háborúnak nem lesznek győztesei és legyőzöttei. A háború

pusztít és nyomort okoz mind denütt, ahol átvonul.

A tárgyaló asztalnál azonban az államok — bármi is legyen az eredmény — egyenlő félként kell, hogy leüljenek. A „győzelem” kifejezés elavult. Mindnyájan szenvedni fogunk a népek akarata ellenére kifőrt mészárlás nyomán.

Anglia és Franciaország azonban — szerintünk amerikaiak szerint — igazságos harcot vívnak, mert a népek és egyének szabadságáért harcolnak. De függetlenül a céltól és hivatásától — a háború valósága borzalmas az igazságos ügyért küzdők számára éppúgy, mint azokéra, akik igazságtalan ügyért harcolnak.

A békét a fentebbi elvek alapján kell felépíteni. Az autarbia bebizonyította használhatatlanságát. Egyetlen ország sem képes egyedül megoldani minden szükségletét. Nemcsak a termelvé-

határozhat meg egy zónát, statisztikákat kell készíteni. A népszavazásról ugyanis kiderült, hogy könnyen hamisíthatók.

2. A befolyási zónák felosztása és a közös érdekű országok blokkjának megszervezése (mezőgazdasági államok, ipari államok, stb.)

3. A gyarmatok új felosztása, protektorátusok létesítése a gyarmatokon, melyek lehetővé teszik, hogy a gyarmatok önálló, független államokká alakuljanak.

4. A termelés szinkronizálása a gazdaságilag és iparilag fejlett országokban, hogy minden dumping kísérletének elejét vegyék. Nemzetközileg irányított gazdasági politikához érkezünk, amely azonban nem kényszerített vezetés lenne, hanem minden állam együttműködése és termelési technikájának fejlesztése. Európai Taylor rendszer.

5. Új piacok létesítése a délkelet-európai államok számára. Ezek az országok ugyanis hova tovább a vásárlók gazdasági vazallusaivá válnak, amelyek ki is használják ezt a helyzetet és a nekik tetsző feltételeket diktálják. A piac könnyen megteremthető, ha az úgynevezett „önvédelmi” vám- és szállítási akadályokat eltávolítjuk.

nyeket, preparátumokat illetően, de az eszmék, művészi irodalmi alkotások világában sem. Mindenki együttműködése — imé a modern idők jelszava.

Ezt az együttműködést azonban csak gazdasági valóságokon lehet felépíteni. Hiba lenne, ha a népek közeledésének szellemi tényezőjét nem vennők tekintetbe. De ez csak akkor fejlődhet ki, ha már a mindennapi kenyér gondja biztosítva van.

A világgazdaság problémája — ez a jövődó politikai és gazdasági rendszerének kulcsa. A demokrata-kapitalista országok között, véleményem szerint, az együttműködés sokkal könnyebb, mint a diktatorikus országok között. A francia-angol gazdasági megegyezős illusztrálhatja ezt az állítást.

— Remélem — fejezte be Rye szenátor —, hogy meglátatom az új megvalósulások kezdetét. Vajon lehet-e ezen a globuszon új, boldog érat konstruálni? Állandó fejlődésünk sódrában minden profécia hasztalan. Hiszek azonban az emberi természetben és hiszem, hogy a „támadó” rövidesen oly ritka lesz, mint a... rara avis. Egyébként mindnyájan úgy vagyunk megalkotva, hogy szükségünk van egy rendőrré az a sarkán hogy becsületesekek tekintsenek bennünket. Egy olyan Népszövetség, amely hűfelnuyjtással és bankhitelek visszaautatásával foglalkozna, sokkal nagyobb sikert re tartatna számot.

SPORT

A bíróképző tanfolyam programja

Kik tartják a bíróképző tanfolyam előadásait?

A bíróbizottság bírótanfolyamot nyitott és a tanfolyam már megkezdte munkásságát. A tanfolyamot minden hétfőn és pénteken tartják és annak husz látogatója van. A tanfolyam előadásait a bírótanárság vezető tagjai tartják és felolvasják a futball és a bíraskodás minden részletét.

Soran Augustin a közigazgatási szabályzatról tart előadást: Előadásainak lényege: az egyesületek, a játékosok, a kettő közötti viszony, a futballjáték általában és a játéktér, a bajnoki és a kupamérkőzések, a sportfórumok és hatásköreik, a jogorvosítások, a követendő eljárás, a fellebbezés, felfolyamodás és felülvizsgálat, valamint a büntetések.

A futballjáték szabályzatát dr. Dan Ludovic ismerteti. Előadássorozatának címei: A játéktér, beosztás, labda. Idő-

tartam megválasztása, kezdőrugás. Hogyan kell megjelölni a megfelelő helyet és a tácsdobás helyét. Lesállítás. Kapu kirugás, sarokrugás és a kapus játéka. Hendsz, szabadrugás. Közvetett és közvetlen szabadrugás. A bíró hatásköre, kötelességei. A diagonális bíraskodás.

Dr. Jova Gheorghe, a bírótanárság elnöke a bíraskodás szabályzatát ismerteti: Bírók, viselkedésük és hivatásuk. A bírótanárság vezető szervei. A bírók közgyűlése. Bíróküldés. Fegyelmi eljárás és a jogorvos-

ítás. A bírók által elkövetett kihágások és a büntetések.

Az igazolási szabályzatról Vancu Petre tart előadást: A játékosok leigazolása és annak módjai. A leigazolásnál működő szervek, valamint a vitás esetekben ítélkező fórumok.

A belső szabályzatot Vancea Emeric ismerteti: A szövetség központj szervei, a szövetség vidéki szervei és a szövetség pénzügyei — címen.

Előadást tart még az első segélynyújtásról dr. Tertan Ignác tiszt főorvos.

CSAK ROMÁNIA, Magyarország és jugoszlávia vesznek részt a Délkelet-Európa Kupában. Budapesten ma kezdődik a Középeurópa Kupa konferencia. Ekkor döntenek véglegesen a vándordíj ezévi lebonyolítási formájáról. Ekkor tárgyalják le az olaszok kívánságát is, amely 16-os mezőnyt javasol, de olyan formában, hogy az olaszok csak a második fordulóban kapcsolódni be a küzdelembe. Ugyanakkor tanácskozik a most alakulóban levő Délkelet-Európa Kupa bizottsága. Olaszország bejelenti, hogy nem vesz részt a küzdelemben. Így csak Magyarország, Románia és Jugoszlávia játszanak évi két-két mérkőzést.

A FINN HÁBORU sport hőseiről... A Leningrad-Murmansk vasútvonal egyik szakaszát felrobbantó „öngyilkos sikülönitmény”, amely sértetlenül tért vissza kiinduló helyére, a bátor haditettén kívül nagyszerű sporttevékenységet végzett. Naponta 120 kilométert tettek meg sivel. Tagjai között számos aktív versenyző volt és most látszott meg, hogy milyen hasznos a finnek klasszikus maratoni siverse-

Vásári könyvárusok figyelmébe!

Most jön a piacra a képekkel és szerencsekerékkel, olvasmányokkal tarkított

Első egyiptomi-indiai álmoskönyv

Óriási siker. Ár 15 lei. Vízonteladóknek fixre 10 lei. Megrendelhető: **Pásztor** könyvkiadó Oradea. Piața Mihai Viteazul 4.

Rádió műsor

Vasárnap

Bucuresti. — 9.45 Istentisztelet. 11.15 Rádiózenekar. 13. Időjelzés. 14.15 Déli hangverseny. 14. Rádióhírek. 14.20 Vidám óra. 14.35 Hanglemezek. 15. Mezőgazdasági félóra. 16.15 Katonai előképzős óra. 17.15 Munka és Jókép óra. 18.17 A Gárdazred zenekara. 19. Heti híradó. 19.17 Luceafărul zenekar. 20. Hírek magyar nyelven. 20.15 Előadás. 21.30 Erdélyi nép dalok. 21. Hírek. 21.15 Rádiószíndarab. 20.15 Hírek. 20.35 Hanglemezek.

Budapest I. — 9.45 Hírek. 10. 11. 12.15 Istentisztelet. 1.20 Időjelzés. 1.30 Hangverseny. 2.15 Pluhár boxmérkőzés közvetít. 2.45 Hírek. — 3. Hanglemezek. 4. Mezőgazdasági félóra. 4.45 Énekkar. 5.30 Előadás. 6. Hírek. 6.15 Bazilides Mária énekel. 6.45 Előadás. 7.15 Cigányzene. 8.10 Sporteredmények. 8.15 Hírek. 8.25 Színműelőadás. 9.40 Ruszin irodalmi est. 10.30 Tánckörzene. 10.40 Hírek. 11.10 Balettzene. 12. Hírek külföldre. 12.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Hétfő

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjá-

rás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek. időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Dalok, hírek. 20.15 Zongora, hírek. 21. Szórakoztató zene. 22.30 Zongorahangverseny. 23. Gramofonlemezek, hírek.

BUDAPEST I. Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 14.30 Postászenekar. 17.15 Diákfélóra. 18.15 Jeges halászat a velencei tavon. Előadás. 18.45 A rádió szalonzene kara. 19.50 Vita. 20.25 Cigányzene. 20.50 Amerikai illetant tanul. Előadás. 23.10 Cigányzene. 24.25 Deliben-hangverseny hanglemezeiről.

Amerika óriási arányú szőrmévasárlása a Szovjetből

Osló. (NTI). Az Egyesült Államok 120 norvég korona értékű szőrmét vásárolt a Szovjetből. A szőrmét egy Fehér tengeri kikötőből szállítják el.

APRÓHIRDETÉSEK

ALLAS

BEVEZETETT helyekre, a város központjában levő részre, az esti órákra megbízható rendes lapkihordót keres a Friss Ujság. Fix fizetés és jutalékkal. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban. Primăria Municipiului Oradea.

Asztalos tanulófiu fizetésre vagy kózztal felvétetik. Ion Ghica utca 2. 142

Fiatall fiu hetesnek felvétetik. Cukrászat. General Moșoiu u. 7. 144

Keresek egy szegény nagy leányt, nagyobb gyerek gondozására, könnyű házi munkával. Str. Bisericei 20, ajtó 3. 125

Felveszek jobb házból való fiut fizetéssel vagy teljes ellátással cipésztanulónak. Nagy Iuliu Maniu 66. 101

Egy mindenest megbízható szobaleány felvétetik. Cselédkönyv szükséges. Silbermann József, Calea Victoriei Nr. 9. 130

Mindenest főzőnőt azonnalra felveszek. Reich Str. G. Holban 11. 132

Bejáró takarítónőt felveszek dr. Eliánder Str. Saguna 2. 140

Csizmadia segéd felvétetik. Str. Sinsilui 42. Hágói ut. 143

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 3 darab 9 hónapos mongolica kan. Jóth Gyula, Pátemási. 120

Tangó-akkordion jó állapotban megvételeire kerestetik. Cimet a kiadóba kérek. 124

LAKÁS

Kiadó a nagypiac-tér legforgalmasabb helyén tágas nagy üzlethelyiség, szép masszív berendezéssel, raktár és pincenéliséggel. Érdeklődők adják le címüket a kiadóhivatalban. 113

KÜLÖNFELE

Disznótörő vacsora az Elisle étteremben ma és holnap Kishidő. 139

Keresünk ipartüzemnek tágas világos, földszintes legalább 20 négyzetméternek megfelelő helyiséget. Ajánlatot a kiadóhivatalba állandó bérleti jellegre ké- rünk. 112

NYOMATOTT PASZTOR EDE

CĂMINUL ORADEA